

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ

Снігур М. В.

ВСТУП

Процес довгий час представлявся другорядною галуззю реалізації права. Однак в останні роки з'ясувалося, що процесуальне право обумовлює здійснення свобод, що є лише поверненням до класичних принципів. Судове застосування європейського права оцінюється як питання першочерговості через право на ефективний судовий захист без захисту. Судові рішення, які тлумачать або застосовують європейські норми, можуть спричинити порушення цього положення у двох характерних випадках: по-перше, якщо вони є свавільними, явно необґрунтованими або явно помилковими, вони порушують право на мотивоване рішення; і, по-друге, якщо вони застосовують норму, яка явно перестала бути чинною, або, навпаки, якщо вони пропускають застосування іншої, яка з таким же ступенем доказовості застосовна до справи, вони порушують право на рішення, що ґрунтується на законі.

Усі конституційні суди Європи беруть участь у цьому русі процесної емансипації, який отожднюється із самою демократією, особливо в країнах, які відмовилися від неї протягом минулого століття. Метою даної статті є аналіз взаємозв'язку між конституційними засадами процесу та захистом основоположних прав, розглядаючи процесуальну діяльність з конституційної точки зору. Дослідження буде проводитися, по-перше, шляхом викладу конституційних принципів процесу, які в цілому визначаються спеціалізованою доктриною, з їх переліком і короткими міркуваннями про кожен з них. Пізніше буде зроблено аналіз того, як відбувається взаємозв'язок між цими принципами та захистом основних прав, завжди маючи на увазі інструментальний характер процесу та його основну мету – ефективне надання захисту матеріального права.

1. Доктринальне визначення конституційних принципів в європейському праві

Джордж Аббуд зазначав, що «... конституційний процес як важливий механізм захисту громадянина та його прав від надбудови, яка його

знищує, чи то в тоталітарній, технократичній, чи то в бюрократичній державі»¹.

Велика хартія вольностей 1215 року у своєму пункті № 39 (положення, яке досі діє в британській системі загального права) створила інститут належної правової процедури, до якого певним чином сходяться інші конституційні принципи процесу. Це правда, що розуміння цього дуже важливого припису дуже змінилося протягом століть, вийшовши за межі чисто формального фокусу, який був наданий йому, коли він був ідеалізований; Незважаючи на це, кристалізація ідеї про те, що лише за допомогою заздалегідь встановленого обряду можна позбавити особу будь-якого юридичного блага, вже має надзвичайне значення для Закону.

Декларація прав людини і громадянина, видана в революційній Франції в 1789 р (пізніше прийнята як преамбула до Конституції 1791 року) і перебувала під сильним впливом тієї ж просвітницької думки, яка керувала американським конституційним виробництвом, містила також принципи процесуальної діяльності. Презумпція невинуватості, рівність сторін і зародкова форма належної правової процедури згадуються в шостій, сьомій і дев'ятій його статтях, а також ряді конкретних гарантій кримінального процесу.

Така надзвичайна увага, приділена конституційним принципам процесу на зорі конституціоналізму, не є невинуватою. Попередні політичні режими не знали гальм для свого карального завзяття і не соромилися надавати привілеї певним особам у процесуальній сфері, а також використовувати інститут процесу в абсолютно довільний спосіб, щоб відібрати у менш привілейованих осіб їхню власність, свободу і навіть життя. Нагальною була нагальна потреба захисту певних цінностей, пов'язаних із судовими процедурами, за допомогою завіси Конституції.

Аналіз конституцій країн Європи свідчить про те, що у кожній з них є спеціальний розділ, присвячений судовій владі, який, як правило, розташований після розділів, що визначають компетенцію органів виконавчої та законодавчої гілок влади. Це є показовим в аспекті визначення тієї ролі, яка відводиться суду. На відміну від виконавчої і законодавчої гілок влади, правосуддя здійснюється не одним чи двома органами державної влади (парламентом, міністерствами), а значною кількістю судових установ, не одним чи двома носіями влади (президент, прем'єр-міністр, міністри), а значною кількістю професійних суддів та

¹ Abboud G. Processo Constitucional Brasileiro, 3ª ed. Revista dos Tribunais, São Paulo, p. 39

«суддів з народу» (мирових суддів, магістратів)². Компетенція окремого суду значно різниться залежно від його місця в ієрархії судової системи. Багатоваріантність притаманна й взаємозв'язкам між окремими елементами судової організації. У цих умовах не можуть бути застосовані традиційні для виконавчої або законодавчої гілок влади способи нормативного регулювання. Разом з цим будь-який з судів, незважаючи на юрисдикційні та організаційні відмінності, є саме судом – органом, який від імені держави розглядає та вирішує на основі права юридично значущі справи в рамках законодавчо визначеної процедури. Як наслідок у сучасних конституціях відсутні характеристики правового статусу окремих судових установ (винятки, як правило, становлять вищі суди), відсутня деталізація судових систем та механізмів взаємозв'язку між їх окремими елементами, що, власне, і становить зміст конституційного регулювання інших гілок влади. Водночас на рівні Основного Закону формуються основи судової системи і правового статусу суддів, які отримують більш детальне регулювання в законодавстві про судоустрій. Правова природа і завдання судової влади розкриваються не у формі прямого закріплення в конституційному тексті компетенції конкретних органів, а шляхом формулювання принципів судової влади, які характеризують як організаційний, так і процесуальний аспекти її функціонування.

Конституційні принципи процесу є правовими елементами, які визначають і спрямовують спосіб, у який слід розуміти та застосовувати процесуальну діяльність³. Отже, вони не є лише негативними обмеженнями дій держави-судді, що забороняють їй здійснювати дії, що порушують вищезазначені принципи; Вони теж, без сумніву, є, але є в них щось більше. Такі приписи позитивно зв'язують положення юрисдикції, вимагаючи, щоб воно керувалося його наказами, щоб воно ґрунтувалося на своїх цінностях, коли його закликають до дії; принципи нав'язують, таким чином, певний спосіб існування, процесуальну норму, яка ототожнюється з рамками цінностей Конституції.

2. Аналіз рішень конституційних судів країн Європи

2.1. Принципи справедливості та розумних строків

Маючи доступного суддю, якому допомагає адвокат, який допомагає або представляє його, без позбавлення його останніх повноважень у

² Городовенко А. Загальні засади конституційної модернізації судової системи як об'єктивного суспільно-правового процесу. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28836/1/%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

³ Bueno C.S. Teoria Geral do Direito Processual Civil. 6. ed. São Paulo: Saraiva, 2012. (Curso Sistematizado de Direito Processual Civil, v.1).

кримінальних справах (рішення у Страсбурзі від 21 січня 1999 року у справі «Ван Гейзегем проти Бельгії»)⁴, все одно необхідно, щоб учасник судового процесу не був позбавлений свого права на ефективний засіб правового захисту, наприклад, строком для подання позову, який є настільки коротким – два дні, – що порушується «верховенство права» (Австрія, 24 червня 1998 року). Але засуджується перш за все бездіяльність у розумний строк: багата страсбурзька судова практика достатньо добре відома, щоб обмежитися посиланням на неї, водночас нагадуючи, що ця вимога застосовується і до конституційних судів (рішення у справі Сассмана від 16 вересня 1996 року)⁵. Більш цікавими є роз'яснення, дані найбільш чіткими з конституційних судів: буде уточнено, що «основоположне право на судовий розгляд без невинуватеної затримки» (ст. 24.2 Конституції) передбачає «необхідність забезпечення судових органів необхідними кадровими та матеріальними ресурсами» (Іспанія, 12 листопада 1996 року). З права кожної особи «на особисту реалізацію» та «принципу верховенства права» випливає обов'язок організувати ефективну судову систему, «яка вимагає належного укомплектування судів» (Німеччина, 17 листопада 1999 року). Вимога розумного строку може бути порушена не тільки в тому випадку, якщо суд пасивний, але і якщо він вживає помилкових заходів: «не має значення, чи залишається невпевненість через те, що судовий орган не діє, або тому, що він вживає заходів, які не є правильними» (Словаччина, 21 квітня 1999 року). У країнах, де Конституційний суд може засуджувати судові акти, він може зобов'язати суд «не затягувати розгляд справи далі і негайно розглянути заяву заявників» (Чеська Республіка, 5 листопада 1996 року).

Нарешті, судді не можуть утриматися від винесення рішення на тій підставі, що плин часу зробив апеляцію спірною (Німеччина, 19 червня 1997 року).

Таким чином, ми бачимо, що конституційне правосуддя турбується про те, щоб судді не руйнували чесноти справедливого судового розгляду, змушуючи учасників судового процесу реагувати занадто рано, дозволяючи собі судити занадто пізно або стверджуючи, що вже занадто пізно робити це корисно: воно ясно вказує державам і їхнім суддям, що справедливий судовий розгляд для них є обов'язком результату.

⁴ Case of Van Geyseghem v. Belgium. Application no. 26103/95 URL: https://www.hr-dp.org/files/2013/09/08/CASE_OF_VAN_GEYSEGHEN_v._BELGIUM_.pdf

⁵ Sussmann v Germany: ECHR 16 Sep 1996 URL: <https://swarb.co.uk/sussmann-v-germany-echr-16-sep-1996/>

2.2. Право на доступ до суду та інші основоположні права

Право на судовий захист є конституційною гарантією прав і свобод людини і громадянина, а обов'язкове виконання судових рішень – складовою права на справедливий судовий захист⁶.

Конституційний суд Словаччини засудив суддю, який видав наказ про заборону запису матеріалів публічного судового процесу у справі про наклеп (12 травня 1997 року). Ще більш дивним є той факт, що, на думку того ж Суду, право, надане прокурору втручатися в цивільну справу без прохання про це, а також його право подати позов з метою гармонізації прецедентного права, суперечить повазі до приватного життя, рівності сторін перед законом і незалежності судової влади (10 вересня 1996 року).

Ці рішення характерні для ситуації посткомуністичних держав, які, здається, ще більше конституційно озброєні проти повернення тоталітаризму, бо болісно, а іноді й марно намагалися протистояти йому ще до його розпаду: серед держав Варшавського договору Чехословаччина не була найбільш покірною.

Однак вони виражають перехрещення фундаментального в процесуальне та розмивання меж між процедурою та сутністю, що можна знайти навіть у судовій практиці Страсбурга, оскільки очевидна помилка в оцінці, допущена верховним судом, порушує право на справедливий судовий розгляд (рішення у справі «Дулауран проти Франції» від 21 березня 2000 року)⁷.

Без сумніву, ми не повинні дозволити собі захопитися цим процедурним фундаменталізмом. Але це співмірно з протилежними ексцесами, які в минулому робили суддів з позитивістської поступливості якщо не співучасниками, то принаймні байдужими глядачами заперечення основних свобод, що здійснювалося під виглядом законів, всупереч конституціям, які на той час не мали суддів, які б їх захищали.

Відповідно до прецедентного права Страсбурга, ми знайдемо, що вимога неупередженості часто підтверджується, без того, щоб конституційний суддя потурав надмірностям, до яких це призвело: таким чином, Суд постановив, що часткова ідентичність членів Державних радників, які послідовно розглядали заяву про призупинення

⁶ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії „Харківобленерго“ щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 17, пункту 8 частини першої статті 26, частини першої статті 50 Закону України „Про виконавче провадження“ від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013

⁷ Resolution ResDH(2003)71 concerning the judgment of the European Court of Human Rights of 21 March 2000 in the case of Dulaurans against France URL: https://www.stradalex.eu/en/se_src_publ_jur_eur_cedh/document/echr_34553-97_001-56221

та заяву про анулювання, не суперечить об'єктивній неупередженості, попереднє рішення не впливає на остаточне рішення (Бельгія, 10 лютого 1999 року). Не можна також критикувати присутність у залі Конституційного суду, який відхиляє явно неприйнятну апеляцію, двох суддів-доповідачів, які запропонували це рішення в письмовому документі, повідомленому сторонам, що забезпечило суперечливість дебатів, не ставлячи під сумнів безсторонність суддів (Бельгія, 14 липня 1997 року).

Що стосується вимоги незалежності, то в західних демократіях важко уявити, що вона виражається в питаннях винагороди, а функція судження зазвичай асоціюється з безкорисливістю і презирством до матеріальних благ. Але все інакше, ніж у країнах, де суддям доводиться викидати незалежність, яку в них відібрав попередній режим. Конституційні судді змогли винести рішення про те, що ця незалежність може бути скомпрометована, коли немає закону про їхню винагороду (Словаччина, 27 січня 1995 року) або коли витрати, необхідні для утримання судової системи, скорочуються «нижче рівня, який забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до закону» (Україна, 24 червня 1999 року). Судді мають «невід'ємне» право на незменшення заробітної плати: це було б «знеціненням одного з основоположних демократичних принципів – принципу незалежності судової влади» (Чеська Республіка, 15 вересня 1999 року).

Незалежність суддів не передбачає жодного імунітету, але вона накладає певну повагу: хоча вона повинна терпіти законну критику судових рішень, вона забороняє агресивну та особисту критику, спрямовану на дискредитацію судді (Іспанія, 2 березня 1998 року). Аналогічні нюанси можна знайти в судовій практиці Страсбурга (рішення у справі «Перна проти Італії» від 25 липня 2001 року)⁸.

Але цього недостатньо для того, щоб надати судді передбачені законом гарантії. Необхідно також забезпечити, щоб він мав повну свободу розсуду: у всіх питаннях, в яких адміністрація користується правом на покарання, навіть під назвою цивільної, фіскальної чи соціальної санкції, важливо, щоб апеляція дозволяла судді здійснювати необмежену юрисдикцію (Бельгія, 24 лютого 1999 року).

Відповідно до критерію, встановленого ЄСПЛ у справі Gudmundur Andri Ástráðsson проти Ісландії⁹, при оцінці чи є порушення при

⁸ Case of Perna v. Italy. Application no. 48898/99 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61075>

⁹ Gudmundur Andri Ástráðsson v Iceland (Application no 26374/18), judgment of 1 December 2020, paras 243–252.

призначенні на посаду судді такою серйозною, що тягне за собою порушення права на суд, встановлений законом, передбачене пунктом 1 статті 6(1) ЄКПЛ, слід брати до уваги такі критерії до уваги: чи має місце явне порушення національного законодавства в тому сенсі, що воно об'єктивно і реально може бути визначене як свавільне або явно необґрунтоване; чи стосується це порушення основоположних правил процедури призначення суддів – тобто чи впливає воно на сутність права на суд, встановлений законом; чи були твердження про порушення ефективно розглянуті та виправлені були ефективно розглянуті та виправлені національними судами.

Застосовуючи ці критерії, ЄСПЛ у справі *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. проти Польщі*¹⁰ встановив порушення права на суд, встановлений законом, передбаченого пунктом 1 статті 6 ЄКПЛ, на підставі того, що Конституційний суд Польщі ухвалив рішення за участю незаконно призначеного судді.

Пов'язане з цим питання полягає в тому, чи повинні державні службовці бути зобов'язаними судовим рішенням, якщо було об'єктивно доведено, що воно об'єктивно доведено, що воно було винесене судом останньої інстанції, який не відповідає вимогам суддівської незалежності. Відповідь буде залежати від обставин справи, беручи до уваги серед іншого, серйозність порушення. За загальним правилом гарантії незалежності суддів повинні бути ефективно застосовуватися з належною повагою до принципу поділу влади.

2.3. Принцип обґрунтованості судового рішення

Конституційна доктрина повинна зберегти свій критерій і обмежитися проведенням зовнішнього контролю за судовим тлумаченням і застосуванням статті 267 ДФЄС. Конституційний суд не може стати опікуном правильного застосування іспанськими судовими органами правил відліку для винесення попереднього рішення, як це визначено законодавством ЄС. Його роль у цьому відношенні повинна обмежуватися очищенням тих випадків, коли судовий орган, крім тлумачення і неправильного застосування європейського законодавства, порушує при цьому якимсь матеріальне основоположне право або одне з правил, які він сам приписав статті 24 Конституції Іспанії.

Канон контролю, що впливає зі статті 24.1 Конституції Іспанії, є, однак, більш інтенсивним, ніж той, що застосовується Європейським судом з прав людини в тих же випадках. На його думку, ненаправлення питання до Суду для винесення попереднього рішення порушує статтю

¹⁰ Case of *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Poland*. Application no. 4907/18 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-210065>

6 ЄКПЛ лише тоді, коли воно є свавільним, у тому сенсі, що в рішенні просто відсутня аргументація щодо цієї конкретної проблеми. Так, у нещодавній справі «Шипані проти Італії» порушення статті 6 ЄКПЛ було встановлено через те, що «обґрунтування оскаржуваного рішення не дає можливості дізнатися, чи було питання визнано неприйнятним або стосувалося чіткого положення, чи вже було витлумачене Судом ЄС, чи його просто проігнорували»¹¹.

Нарешті, на відміну від того, що сталося в Німеччині, це конституційне порушення було сконструйоване в Іспанії не на основі наперед визначеного законом права на звичайного суддю (ст. 24.2 Конституції Іспанії), а з посиланням на конфігурацію звернення, яке саме по собі розглядається як процесуальна гарантія проти незастосування закону.

І це цілком логічно з двох причин. По-перше, німецька конструкція розуміється в контексті моделі поділу, згідно з якою її Конституційний суд відхиляє апеляції, подані в рамках права ЄС, коли цей закон повністю визначає дії держав-членів. З цієї точки зору, направлення слугує правильній конфігурації системи захисту основних прав, розробленої Конституційним судом Німеччини.

По-друге, зумовлене законом право на посаду судді звичайної судді не може тлумачитися як таке, що через нього будь-які процесуальні норми щодо юрисдикції та компетенції набули б конституційної значимості (наприклад, ст. 267 ТВК). По суті, в Німеччині Федеральний конституційний суд проводить і суто зовнішню перевірку правильності міркувань судового органу. У ще скромнішому вигляді в нашій країні вищезазначене право: «вимагає, по суті, того, щоб судовий орган був створений правовою нормою, яка наділяє його юрисдикцією та компетенцією до події, що мотивує судові дії чи процес, і щоб його органічний та процесуальний режим не дозволяв класифікувати його як спеціальний або винятковий орган»¹².

Нововиявленими обставинами (*newly discovered circumstances*) є докази та інші обставини, що не були відомі на час ухвалення судового рішення, а їх урахування під час перегляду судового рішення може призвести до його зміни.

З огляду на основні засади судочинства та потребу додержання принципу остаточності судового рішення (*res judicata*) Конституційний Суд України вважає, що, на відміну від апеляційного перегляду справи і

¹¹ Affaire Schipani et autres c. Italie. Requête no 38369/09. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-156258>

¹² Sentencia 99/2015, de 25 de mayo de 2015. URL: <https://www.boe.es/boe/dias/2015/07/04/pdfs/BOE-A-2015-7492.pdf>

касаційного оскарження судового рішення, перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами є екстраординарним видом перегляду судових рішень.

<...> правомірною метою визначення в Кодексі інституту перегляду за нововиявленими обставинами судових рішень, що набрали законної сили, є забезпечення в ділянці кримінального права справедливого балансу між остаточністю судового рішення (*res judicata*) як складником принципу юридичної визначеності та справедливістю, що її має бути досягнуто внаслідок здійснення судочинства.

Конституційний Суд України вважає, що додержання принципу остаточності судового рішення (*res judicata*) не має наслідком існування категоричної заборони на перегляд за нововиявленими обставинами судових рішень, ухвалених унаслідок неврахування судом доказів, що мають істотне значення, оскільки завданням кримінального провадження є не лише те, щоби кожного, хто вчинив кримінальне правопорушення, було притягнуто до відповідальності, а також те, щоби жодного невинуватого не було піддано необґрунтованому процесуальному примусу, звинувачено або засуджено.

Отже, інститут перегляду за нововиявленими обставинами судових рішень, що набрали законної сили, як екстраординарний вид перегляду судових рішень не суперечить приписам Конституції України.

Конституційний Суд України вважає, що додержання принципу остаточності судового рішення (*res judicata*) стосовно ухвал слідчих суддів у разі надання права на їх перегляд за нововиявленими обставинами можливе лише за наявності істотних та переконливих передумов для такого перегляду й з урахуванням потреби додержання вимог щодо розумних строків досудового розслідування.

<...>

Перегляд ухвали слідчого судді за нововиявленими обставинами потрібен, коли така ухвала не відповідає вимозі справедливості та безпідставно обмежує конституційні права та свободи людини, а її подальша чинність суперечитиме меті здійснення кримінального судочинства. Перегляд ухвали слідчого судді за нововиявленими обставинами у таких випадках буде спрямований на усунення судових помилок та забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Якщо особа намагається реалізувати право на перегляд ухвали слідчого судді за нововиявленими обставинами для перешкоджання своєчасному завершенню досудового розслідування або з іншою метою, що не є узгодженою з сутністю перегляду судових рішень за

нововиявленими обставинами як екстраординарного виду перегляду судових рішень, є підстави для висновку, що право на такий перегляд не має бути забезпечене конституційними гарантіями.

Ураховуючи наведене, Конституційний Суд України висновок, що оспорюваний припис статті 459 Кодексу не суперечить приписам частини першої статті 8, частин першої, другої статті 55, частини другої статті 129 Конституції України.

Конституційний Суд України у цьому Рішенні констатував, що оспорюваний припис статті 459 Кодексу не містить заборони на перегляд за нововиявленими обставинами будь-яких видів судових рішень, що набрали законної сили.

Унаслідок цього оспорюваний припис статті 459 Кодексу не містить ознак дискримінації учасників кримінальних проваджень, оскільки він безпосередньо не встановлює різного вноормування процесуальних відносин із перегляду за нововиявленими обставинами судових рішень, що набрали законної сили, зокрема ухвали слідчого судді. Тому за оспорюваним приписом статті 459 Кодексу учасники кримінальних проваджень мають однакові процесуальні права на перегляд за нововиявленими обставинами судових рішень, що набрали законної сили, зокрема ухвали слідчого судді на стадії досудового розслідування та ухвали суду під час судового розгляду чи реалізації інших стадій кримінального провадження.

Отже, оспорюваний припис статті 459 Кодексу сформульовано з додержанням принципу юридичної рівності як однієї із засад кримінального судочинства¹³.

ВИСНОВКИ

Тлумачення та застосування норм права Європейського Союзу також може набути конституційного значення через право на справедливий судовий розгляд, якщо судовий орган вирішить не застосовувати певні види законодавства на власний розсуд без подання питання або посилання на попереднє рішення, коли це є обов'язковим. Конституційний суд спочатку сконструював це характерне порушення статті 24.2 ЄС у сфері національного права, посилаючись на питання неконституційності, але згодом поширив його і на європейське право. У цих випадках відповідними європейськими правилами є стаття 267

¹³ Рішення Конституційного Суду України від 10 квітня 2024 року № 5-р(П)/2024 у справі за конституційною скаргою Плескач Ганни Григорівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини першої статті 459 Кримінального процесуального кодексу України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-24#Text>

Договору про функціонування Європейського Союзу та складні правила прецедентного права, розроблені Судом ЄС для послаблення суворості обов'язку передавати певні питання на попереднє рішення. У цьому випадку необхідно розмежовувати норми, що застосовуються до питання тлумачення конституційних принципів судового процесу різних країн відповідно до норм національного права.

Догматика основних прав була надзвичайно збагачена інститутом конституційних принципів процесу. Як нами було зазначено протягом цієї роботи, взаємозв'язок між ними є безпосереднім і надзвичайно актуальним для вивчення та розуміння конституційної моделі процесуального права. Адже недотримання цих принципів може призвести до прийняття суддею помилкових рішень і, в окремих випадках, прямо порушити основоположні права.

АНОТАЦІЯ

Конституційне процесуальне право як галузь публічного права має екзистенційну підтримку в Конституції. Кожна країна вносить в основу свого статуту юрисдикційну структуру, цілі та функціонування. Аргументація ґрунтується на таких твердженнях, які були захищені протягом усієї роботи: 1) нехтування конституційними принципами відкриває простір для серйозних відхилень з боку держави-судді у здійсненні судової діяльності, що призводить до винесення судових рішень, результат яких прямо суперечитимуть основним правам причетних; 2) існують конституційні принципи, які є основними правами, так що порушення перших логічно означає порушення других; 3) оскільки основні права поширюються по всій правовій системі, обумовлюючи тлумачення інфраконституційних норм, неповага до конституційних принципів процесу створює можливість продукування тлумачень, шкідливих для цих прав.

Література:

1. Городовенко А. Загальні засади конституційної модернізації судової системи як об'єктивного суспільно-правового процесу. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28836/1/%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

2. Рішення Конституційного Суду України від 10 квітня 2024 року № 5-р(П)/2024 у справі за конституційною скаргою Плєскач Ганни Григорівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису частини першої статті 459 Кримінального

процесуального кодексу України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-24#Text>

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії „Харківобленерго“ щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 17, пункту 8 частини першої статті 26, частини першої статті 50 Закону України „Про виконавче провадження“ від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013

4. Abboud G. Processo Constitucional Brasileiro, 3^a ed. Revista dos Tribunais, São Paulo, p. 39

5. Affaire Schipani et autres c. Italie. Requête no 38369/09. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-156258>

6. Bueno C.S. Teoria Geral do Direito Processual Civil. 6. ed. São Paulo: Saraiva, 2012. (Curso Sistematizado de Direito Processual Civil, v.1).

7. Case of Perna v. Italy. Application no. 48898/99 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61075>

8. Case of Van Geyseghem v. Belgium. Application no. 26103/95 URL: https://www.hr-dp.org/files/2013/09/08/CASE_OF_VAN_GEYSEGHEM_v._BELGIUM_.pdf

9. Case of Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Poland. Application no. 4907/18 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-210065>

10. Gudmundur Andri Ástráðsson v Iceland (Application no 26374/18), judgment of 1 December 2020, paras 243–252.

11. Resolution ResDH(2003)71 concerning the judgment of the European Court of Human Rights of 21 March 2000 in the case of Dulaurans against France URL: https://www.stradalex.eu/en/se_src_publ_jur_eur_cedh/document/echr_34553-97_001-56221

12. Sentencia 99/2015, de 25 de mayo de 2015. URL: <https://www.boe.es/boe/dias/2015/07/04/pdfs/BOE-A-2015-7492.pdf>

13. Sussmann v Germany: ECHR 16 Sep 1996 URL: <https://swarb.co.uk/sussmann-v-germany-echr-16-sep-1996/>

Information about the author:

Snigur Mykola Vasylovych,

Postgraduate Student at the Department of Procedural Law,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsiubynskoho str., Chernivtsi, 58012, Ukraine